

Nyhedsbrev juli-august 2022

Sommerudflugt til Brejning – De Kellerske Anstalter

Glæd jer til årets sommerudflugt **lørdag den 27. august 2022 kl. 13.30-16.30**, der går til De Kellerske Anstalter i Brejning. Anstalterne, der består af tre bygninger, er tegnet af arkitekt Vilhelm Klein i en historicistisk stil og blev opført 1898 – 1901. Den første bygning, Mandshjemmet, blev indviet 10. juli 1899. Dertil kom Asylet for de plejekrævende og endelig en afdeling for de arbejdsføre. Anstalten havde plads til seks hundrede patienter. De næste tres år skulle dette tal stige til det mangedobbelte. Drivkraften til oprettelse af institutionen var læge Christian Keller, der var pionér inden for åndssvageforsorgen. Ved udflytningen af ”De Kellerske Anstalter” til Brejning ønskede man at opbygge en helt ny type anstalt, som skulle være selvforsørgende. Der oprettedes således efterhånden, udover bygningerne til beboelse, også dampvaskeri, elektricitetsværk, bageri, landbrug mv. Der var en skarp differentiering mellem skolehjem, plejehjem og arbejdshjem. Denne differentiering af anstalten, hvor det kuperede terræn, som rummede anstalten, hjalp til at de enkelte enheder blev oplevet som markant adskilte, medførte, at den blev betragtet som en mønsteranstalt i Europa. Komplekset er i dag ombygget til private boliger og hotel. På stedet er der lavet et lille privatudret museum, Kellers Minde, der rummer institutionens dystre og mere lyse historie.

Program:

Kl. 13.30-15.00: guidet rundvisning i museet ”Kellers Minde”.

Kl. 15.00–16.00: kaffe i en nærliggende café. Her vil Karen Klint, der i 1967 kom i lære inden for det socialfaglige område netop i Brejning, fortælle om stedet.

Karen Klint blev senere leder af et amtsligt projekt i samme regi i Hornsyld, inden hun i små 25 år var folketingsmedlem. I den forbindelse har hun talt ” de sent udvikledes” sag på Christiansborg. Karen Klint vil fortælle om tiden her og om mindelunden, hvor der arbejdes på at få en mindesten lavet af Bjørn Nørgaard. Hvis vejret tillader det, vil vi gå en tur i anlægget.

Pris og tilmelding: Kaffen koster 50 kr. pr. person og opkræves på stedet (kontant eller MobilePay). Tilmelding senest den 23. august 2022 på foreningens hjemmeside www.hssso.dk eller hssovejle@gmail.com.

Mødested: "Kellers Minde", H. O. Wildenskovsvej 10 i Brejning, 7080 Børkop

RECEPTION FOR ÅRBOG 2022

Sæt også kryds i kalenderen torsdag den 24. november 2022 kl. 15.30 – ca. 17.30 på Industrimuseet, foredragssalen, Gasvej17 -19, 8700 Horsens. Vi håber at se mange af vore medlemmer til en præsentation af årbogen for 2022, der vil fremstå i en ny udgave. Arrangementet vil blive omtalt nærmere på foreningens hjemmeside www.hssso.dk og i senere nyhedsbreve.

Beretning og referat fra ÅRSMØDE 2022

På foreningens hjemmeside www.hssso.dk følger snarest formandens beretning samt referat fra årsmødet lørdag den 11. juni 2022 i Christiansfeld.

Rigtig god sommer og med venlig hilsen fra
Bestyrelsen for Historisk Samfund for Sydøstjylland

SÆRUDSTILLING: FREDERICIA UNDER BESÆTTELSEN

Onsdage kl. 13-16 og lørdage kl. 10-13 fra den 18. juni til den 17. september 2022

Militærhistorisk Forening har i samarbejde med Museerne i Fredericia opbygget deres egen særudstilling om Fredericia under Besættelsen i Bunkermuseet, Nørre Voldgade. Da meddelelsen om de tyske troppers kapitulation kom den 4. maj 1945 om aftenen brød jubelen ud – også i Fredericia. Fem mørke år var endelig slut. Fredericia var under Besættelsen som logistisk centrum med jernbane, dybvandshavn og bro en yderst vigtig by for nazisterne at kontrollere. Byen og omegnen var derfor fyldt med tyske soldater, hvilket gjorde, at den danske modstandsbevægelse var meget aktiv. Modstandskamp og gengældelsesaktioner i form af schalburgtage satte tydelige spor i byen. Udstillingen viser Fredericia under besættelsen.

Pris: Gratis

Mødested: Bunkermuseet, Nørrevoldgade ud for Bjergegade, 7000 Fredericia.

Ny app gør dig klogere på Fredericias historie

Lanceres fredag den 24. juni 2022

Med en ny podwalk kan du komme helt tæt på slaget ved Fredericia i 1849 hele året rundt. Det historiske materiale om slaget ved Fredericia 1849 er udgangspunktet i Visit Fredericias nye sommernyhed, som er lavet i tæt samarbejde med Museerne i Fredericia og Experience Fredericia. Her kan man via en ny podwalk møde to stemmer fra fortiden. Den 12-årige Karen Marie Bech, som nedskrev sine oplevelser og den unge soldat Jørgen. Fortællingen foregår på Fredericia Vold og bringer dig som lytter med til flere historiske steder på og ved volden. Podwalken "Voldens Vidner" er lavet af Useeum og Sans-1, som har lavet mange andre populære lydfortællinger over hele landet. Den nye podwalk "Voldens Vidner" starter på pladsen ved Landsoldaten. Ruten tager ca. en halv time. Podwalken er gratis, og vil blive lyttet til første gang den 24. juni 2022, når "Sommer i Fredericia" officielt åbnes. Podwalken kan hentes via Useeum (Download appen Useeum. Find Visit Fredericia. Vælg Voldens Vidner eller Lydguide: Fredericia Vold)

SOMMERFERIE I SKYGGEN – AKTIVITETER PÅ FÆNGSELSMUSEET I HORSENS

Alle dage i perioden fra 27. juni til og med 7. august 2022

Nervepirrende aktiviteter: Find de ulovlige genstande

I Fængselsmuseets nye aktiviteter kan gæsterne prøve kræfter med, hvad det vil sige at være fængselsbetjent, og hvor opfindsomme fangerne kan være til at finde gemmesteder. Det gamle gennemlysningsapparat er blevet fundet frem fra magasinet og fungerer nu som et spil, hvor det gælder om at finde ulovlige genstande gemt i kufferter og tasker. Kan du spotte dem alle, eller overlister fangerne dig? Du har samtidig mulighed for at dyste i at visitere en celle mod en anden eller dig selv i kampen mod tiden, når uret sættes i gang. Kan du gennemskue alle gemmestederne og finde frem til de ulovlige genstande inden tiden rinder ud? Fantasien bliver for alvor sat på prøve, og kun de kløgtigste finder dem alle.

Nye udstillinger

I Fængselsmuseets nye udstillinger kan du se eksempler på genstande brugt til indsmugling, hjemmelavede hashpiber og meget mere. Nogle af genstandene har tidligere været udstillet, men denne gang fortæller hver genstand en særlig historie om fangerne bag kreationerne. I det tilstødende lokale kan du overvære et skyggespil, der viser, hvordan fanger bliver fikseret i en sikringscelle. I samme rum er genstande udstillet, f.eks. sikkerhedsnåle og søm, som alle har været slugt af fanger igennem tiden.

Jagten på de undslupne fugle

Vidste du, at man som fange måtte have to fugle i sin celle? De skulle selvfølgelig være i et faglebur, men måske brød nogle ud og fløj rundt i fængslet. Denne problemstilling er omdrejningspunktet for sommerferiens nye børneaktivitet. I alt er 8 forskellige fugle spredt ud i museet. Sammen med entrebilletten får du udleveret et hæfte med en nærmere introduktion. I hæftet kan du se billeder af fuglene, deres navn og krydse af, hvilke du finder. Kan du finde dem alle?

Særlige rundvisninger om sprængfarlige flugtplaner

For de ekstra nysgerrige har Fængselsmuseet tilrettelagt en speciel rundvisning, som går tæt på fangernes arbejde i fængslet, en tidligere justitsminister og flugtplaner i alle afskygninger. Blandt andet har vi været i arkiverne og fundet en forhørsprotokol, som fortæller om de vilde flugtplaner om at sprænge ringmuren i stykker, mens fangerne var på gårdtur. Få hele fortællingen og hør, hvor det endte, når museets rundvisere står klar til at føre dig igennem historien. Der vil dagligt være seks rundvisninger, som du kan booke plads til på forhånd eller ved ankomsten til museet. Bemærk: Rundvisningerne varer ca. 1 time og foregår udendørs.

Pris: entré til Fængselsmuseet.

Sted: Fængselsmuseet, Fussingsvej 8, 8700 Horsens

MUSEERNE I FREDERICIAS MARKERING AF SLAGET VED FREDERICIA 5.-6. JULI 1849

TURE OG ARRANGEMENTER DEN 5. OG 6. JULI 2022

I forbindelse med 6. juli-dagene tilbyder Museerne i Fredericia følgende ture og arrangementer:

BEGGE DAGE:

Udstilling: Slaget ved Fredericia

Bymuseet, Jernbanegade 10, kl. 10-16.

I udstillingen præsenteres generalernes modige beslutninger og deres færden under slaget. Man kan også se mindepladen over det afsluttende krigsråd afholdt aftenen før udfaldet i juli 1849. Ved at scanne QR-koder kan børn vække generalerne Bülow, de Meza, Moltke, Schleppegrell og Rye til live.

Man kan også komme helt tæt på soldaterne fra 1849, der gennem plancher og lydfortællinger fortæller om deres prøvelser og bedrifter under slaget, mens de oprørske slesvig-holstenere fortæller deres side af sagen. Børn kan opleve livet som soldat anno 1849 i et primitivt soldatertelt og skrive breve hjem med rystende beretninger fra feltlivet. Endelig er der øjenvidneberetninger om de heftige bombardementer af byen, der tvang borgerne til at forlade hus og hjem.

Udstilling: Tidsbilleder af Fredericia i 1800-tallet

Ny udstilling ved hyttebyen på Ryes Plads giver et tidsbillede af Fredericia og dens borgere i perioden omkring Slaget ved Fredericia 6. juli 1849. Citater fra øjenvidner giver indblik i byens bygninger, borgere, handel, håndværk og skæve eksistenser.

Mobilspil

I det gratis mobilspil "Landsoldaten" går man på opdagelse på Fredericia Vold. Her skal man hjælpe Landsoldaten med at finde historiske genstande, der tilsammen fortæller om Fredericias historie.

Gennem en række spændende missioner møder man både krig, kanoner og svære valg - og får samtidigt både motion og frisk luft. Download Landsoldaten i App Store eller Google Play. Spillet er udarbejdet af Museerne i Fredericia i samarbejde med Innopixel, PieLab og Google.

Podcast

I podcastserien "Fredericia by og fæstning" kan du i afsnit 4 og 5 høre mere om Slaget ved Fredericia.

5. JULI:

Bag om udstillingen "Slaget ved Fredericia"

Tidspunkt: Den 5. juli, 12.30-13.30

Museumsleder Karsten Merrald Sørensen fortæller om udstillingen Slaget ved Fredericia, hvor du kommer helt tæt på slaget og fæstningsbyen.

Mødested og pris: Fredericia Bymuseum, Jernbanegade 10. Gratis adgang.

Udfaldet fra Fredericia 6. juli 1849

Tidspunkt: Den 5. juli, kl. 14-16

Voldvandring med fokus på de danske landsoldaters udfald fra fæstningen mod den slesvig-holstenske fjende, som havde indesluttet og bombet byen i godt to måneder.

Mødested og pris: Turen er gratis og uden tilmelding med start ovenfor Nørreport. Guide: Lis Holtegaard

6. JULI

De bombede kvarterer i Fredericia i 1849

Tidspunkt: Den 6. juli, kl. 14-15.30

Vold- og byvandring til de kvarterer, der blev hårdest ramt under bombardementet af Fredericia i 1849. Under den to måneder lange, fjendtlige indeslutning af fæstningsbyen skød og kastede de slesvig-holstenske oprører kugler og granater ind i Fredericia by, hvorved mange huse og kvarterer nedbrændte.

Mødested og pris: Turen er gratis og uden tilmelding med start ved Bymuseet foran hovedbygningen. Guide: Lis Holtegaard

INSTALLATION: Kunstbulancen - Kunst som alternativ medicin

Sommeren over står Kunstpartiets lyserøde Kunstbulance parkeret foran Dansk Sygeplejehistorisk Museum. Inde i den kan man se en videoinstallation, der viser de events, Kunstbulancen har været vært for i dens aktive år fra 2019 og frem til nu. Kunstbulancen har rejst tusinder af kilometer i hele Danmark og Østeuropa, hvor den har vist hvor vigtig kultur kan være for menneskers sundhed.

Pris: Kræver entrebillet til museet. Medlemmer af Historisk Samfund for Sydøstjylland kommer ind med rabat til kun 35,- kr.

Sted: Dansk Sygeplejehistorisk Museum, Fjordvej 152, 6000 Kolding.

Åbent tirsdag til søndag kl. 11-16, mandag lukket. På helligdage og i skolernes ferier åbent mandag til søndag kl. 10.00-16.00.

SOMMERÅBENT PÅ KRINGSMINDE V. FREDERICIA - HØST OG HØSTTRADITIONER

Lørdag den 20. august 2022 kl. 11-16.

Lørdag den 20. august kl. 11-16 afholder Kringsminde høstarrangement med fri adgang for alle. Oplev bl.a. Landbrugslauget der høster med mejetærsker, persillegartnerne der arbejder i gartneriet, biavlerne der sælger årets høst af nyslynget honning og hyrdehundene der arbejder med fårene på marken. Mød også frøsamlerne, der sælger frø og planter og fortæller om de gamle afgrøder,

og hvordan de kan tilberedes. Der vil være mulighed for at købe hjemmebag, kaffe, te samt saft af egne bær, flette sivsko og løbbinding af kurve og bage pandekager.

Pris: Gratis

Sted: Kringsmindevej 9, 7000 Fredericia.

UDSTILLING: Frederik Næblerød – TIME TO MOVE

Indtil søndag den 21. august 2022

Horsens Kunstmuseum har fulgt billedkunstner Frederik Næblerød i en længere årrække og set den store kunstneriske udvikling, der er sket igennem årene. Museet har netop erhvervet skulpturen Creature (Totem) fra 2021, af kunstneren, til museets store samling af eksperimenterende samtidskunst. Præsentationen af Frederik Næblerød er den første solomuseumsudstilling for kunstneren og indeholder en række store malerier, der ikke er blevet udstillet før, samt skulpturer. For Frederik Næblerød er kunsten i konstant udvikling, og på Horsens Kunstmuseum ønsker vi at indfange bare et øjeblik af den enorme kunstneriske puls med denne udstilling på museet. Horsens Kunstmuseum har en lang tradition for at udstille og indsamle kunstnere, som på forskellige måder taler sammen indenfor det eksperimenterende kunstfelt og Frederik Næblerøds måde at gå til kunsten på ligger på linje med store dele af museets samling af eksperimenterende samtidskunst. Frederik Næblerøds stil er overvejende ekspressionistisk og naivistisk, den er fortællende og insisterende, og man bliver som beskuer draget af de vilde penselstrøg i malerierne og de grove og farverige keramiske værker.

Pris: entré.

Sted: Horsens Kunstmuseum, Carolinelundsvej 2, 8700 Horsens

UDSTILLING: Hospitalsskibe før og i dag: Jutlandia og Africa Mercy

Indtil 1. september 2022

Særudstillingen "Jutlandia. Sygeplejersker i Korea-krigen" på Dansk Sygeplejehistorisk Museum tager udgangspunkt i de medrivende beretninger i to dagbøger fra sygeplejersker ombord på Jutlandias 3. togt. Dagbøgerne giver et helt unikt indblik i sygeplejerskernes liv ombord, såvel deres krævende arbejdsopgaver i en krigszone, som fritid og socialt liv både om bord og på landlov i eksotiske egne.

Nu vises også udstillingen om det moderne hospitalsskib Africa Mercy, der tidligere har sejlet som storebæltsfærge. Den er ombygget og sejler i dag som hospitalsskib udfør Afrika. Hør om de danske sygeplejerskers arbejde ombord. Skibet er drevet af NGOen Mercy Ships og bemannet af frivillige.

Se mere på museets hjemmeside: <https://dsr.dshm>

Pris: Medlemmer af Historisk Samfund for Sydøstjylland kommer ind med rabat til kun 35,- kr.

Sted: Dansk Sygeplejehistorisk Museum, Fjordvej 152, 6000 Kolding.

Åbent tirsdag til søndag kl. 11-16, mandag lukket. På helligdage og i skolernes ferier åbent mandag til søndag kl. 10.00-16.00.

UDSTILLING: MAGT OG GULD – VIKINGER I ØST

Indtil søndag den 18. december 2022

Vikingerens østlige forbindelser, og den enorme guldskat fra Vindelev, spiller hovedrollerne i udstillingen, der åbner op til påskeferien. Harald Blåtand "...vandt sig hele Danmark og Norge, og gjorde Danerne kristne". Det eftermæle sikrede han sig, ved at mejsle det i den store Jellingsten. Mange vil også vide, at han lod en række af Danmarkshistoriens mest imponerende bygningsværker opføre: Ravningsbroen, palisaden omkring Jelling og ringborge landet over. Færre ved måske at Haralds magt i høj grad var baseret på tætte alliancer med herskerne i det nuværende Polen, og Jellingdynastiet stod på skuldrene af en række tidlige konger, som vi kun kender fra sagn, sparsomme

kilder og arkæologiske fund. Den kommende udstilling viser den allernyeste viden om både optakten til vikingetiden og Harald Blåtands østlige forbindelser. Forbindelser, som ses tydeligt i udstillingens mange fantastiske fund fra både Danmark og Polen. Et af Danmarkshistoriens hidtil største, rigeste og flotteste guldskatte blev i 2020 fundet ved Vindelev, lidt uden for Jelling. Vindelev-skatten indgår i Vejle Museernes vikingeutstilling, der fortæller historien om Harald Blåtands østlige forbindelser, og om den tidlige rigsdannelse, der skabte fundamentet for Jelling dynastiet.

Pris: Gratis.

Sted: Vejle Museerne – Kunstmuseet, Flegborg 16-18, 7100 Vejle. Åbent tirsdag til søndag kl. 11-17, mandag lukket, undtagen i ferier, hvor der er åbent mandage.

UDSTILLING: Mary og kronprinsesserne

Indtil fredag den 30. december 2022

Udstillingen "Mary & Kronprinsesserne" på Koldinghus er blevet til i anledning af Kronprinsesse Marys 50-års fødselsdag og tegner et portræt af den danske kronprinsesse og hendes fire forgængere i Glücksborg-slægten. De besøgende kan se frem til blandt andet at opleve det berømte rubinsæt og den blå kjole og hårbøjle, som Kronprinsessen bar ved Prins Christians dåb i 2006. I udstillingen vil Kronprinsesse Mary guide de besøgende på en opdagelsesrejse i sine forgængeres og Glücksborg-dynastiets historie. Hovedpersonerne er ud over Kronprinsessen prinsesserne Louise af Hessen-Kassel, Lovisa af Sverige-Norge, Alexandrine af Mecklenburg-Schwerin og Ingrid af Sverige. Blandt dem er Kronprinsesse Mary den eneste med en ikke-kongelig baggrund.

Pris: Entré til museet 125 kr. for voksne, børn og unge under 18 år gratis. Den 10. april er der offentlig introduktion til særudstillingen kl. 13 til 13.30.

Introduktionen er gratis, når du har betalt entré til museet. Der er plads til max 25 personer per rundvisning, som foregår efter først til mølle-princippet.

Henvend dig i billetsalget, hvis du ønsker at deltage.

Sted: Kongernes Samling – Koldinghus, Koldinghus 1, 6000 Kolding

UDSTILLING: Slotte til idioter

Indtil søndag den 23. april 2023

En fortælling om omsorg, racehygiejne og dem, der ikke passer til samfundets normer. Udstillingen handler om menneskene i den danske åndssvageforsorg 1899-1957. I Brejning ligger Den Kellerske Åndssvageanstalt. I storslåede bygninger med høje spir og store parkanlæg. Den var Nordeuropas største anstalt af sin art. Fra 1899-1990 var anstalten hjem for samfundets undermålere og idioter: De åndssvage. Det var den spæde velfærdsstat, som sendte de åndssvage til anstalten. På slottene i Brejning skulle de åndssvage lære at arbejde og gøre nytte i samfundet. De skulle have en hverdag så almindelig som muligt. En hverdag som tog højde for deres fysiske og mentale handicap og som lod dem være det de var: Svage i ånd og krop. Men Brejning var også en isolationsanstalt. De åndssvage skulle gemmes væk for at beskytte samfundet. De havde en uhæmmet seksualitet, de var løgnagtige, dovne og dyriske. Gennem deres defekte gener kunne de potentielt forurene den danske race og kompromittere den Vesteuropæiske civilisation. De åndssvage var farlige.

Pris: Gratis.

Sted: Kulturmuseet i Spinderihallerne, Spinderigade 11, 7100 Vejle. Åbent tirsdag til søndag kl. 11-17, mandag lukket, undtagen i ferier, hvor der er åbent mandage.